

TURVALLISEN AMPUMAHARRASTUKSEN OPAS

SISÄLLYS

Ampumaharrastajan kymmenen käskyä.....	3
Johdanto	4
Ampumaradat	5
Aseet.....	9
Aselaki	12
Ampuma-aseiden säilyttäminen.....	15
Ampuma-aseiden kantaminen ja kuljettaminen.....	16
Ampuma-aseen luovuttaminen ja lainaaminen.....	16
Ampuma-aseen valvottu käyttö.....	17
Ampumaharrastuksen ympäristö- vaikutukset.....	18
Ampujan terveysriskit.....	22
Ampumasäännöt ja ratakäyttäytyminen....	26
Vaaratilanteet ja niiden tunnistaminen	28
Lopuksi.....	30

Turvallisen ampumaharrastuksen opas

Ampumaharrastusfoorumin julkaisu, 2014

Julkaisija:

Ampumaharrastusfoorumi

c/o Suomen Ampumaurheiluliitto, Radiokatu 20, 00093 VALO

www.ampumaharrastusfoorumi.fi

Tekstit:

Rainer Hirvonen, Suomen Ampumaurheiluliitto

Timo Rautio, Suomen Ampumaurheiluliitto

Ulkoasu ja taitto:

Contender Oy

Painopaikka:

Savion kirjapaino

Tämä julkaisu on valmistunut Opetus- ja kulttuuriministeriön tuella

Ampumaharrastajan kymmenen käskyä

1. Aloita aina aseensa käsittely tarkastamalla, että ase ja lippaat ovat tyhjt
2. Lataa aseesi laukaussarjassa tarvittavalla patruunamäärällä vasta kun aloitat ammunnan
3. Asetta on aina käsiteltävä kuin se olisi ladattu
4. Älä koskaan osoita tyhjälläkään aseella ihmistä
5. Opettele käsittelemään asettasi huolellisesti ennen ampumaharjoittelun aloittamista
6. Huolehdi, että aseensa piippu aina osoittaa tauluille/maalialueelle (**piippukontrolli**)
7. Pidä sormi liipaisinkaaren ulkopuolella kunnes olet valmis laukaisemaan aseesi (**sormikontrolli**)
8. Tyhjennä ase välittömästi ammunnan päätyttyä
9. Huolla aseesi säännöllisesti - varmista aseesi kunnosta
10. Aseet ja päihteet eivät sovi yhteen (**nollatoleranssi**)

Johdanto

Ampumaurheilu on hieno ja menestyksekkäs urheilumuoto, joka jatkuvasti antaa meille ilon ja ylpeyden hetkiä niin kotimaisissa kuin kansainvälisissä kilpailuissa. Ampumaharrastus on myös oleellinen osa metsästystä ja maanpuolustukseen tähtäävää reserviläis-toimintaa. Ampumaharrastuksella on maassamme pitkät perinteet.

Jotta ampumaurheilutoiminta voidaan ylläpitää ja kehittää harrastajien sekä muuttuvan lainsäädännön ja toimintaympäristön vaatimuksia vastaavaksi on tärkeää, että löytyy käyttökelpoista ja helposti saatavissa olevaa koulutus- ja tiedotusmateriaalia.

Tällä oppaalla pyrimme kertomaan amunnasta hyväksyttävänä ja turvallisena harrastuksena, joka sopii kaikille, ikään, sukupuoleen, etniseen taustaan, sukupuoliseen suuntautumiseen tai suureen osaan terveydentilan rajoitteisiin katsomatta. Oppaan tarkoituksena on antaa kuva ampumaharrastuksesta ja vastata harrastajan kysymyksiin ja tiedon tarpeisiin. Tällä oppaalla pyrimme myös hälventämään amunnasta olevia vääriä käsityksiä.

Poliisin myöntämien hallussapitolupien mukaan Suomessa on yli 1,5 miljoonaa luvallista asetta ja noin 800 000 aseiden omistajaa. Tällä oppaalla pyrimme myös ohjaamaan harrastustoimintaa tapahtuvaksi turvallisesti ja asiallisesti asianmukaisilla suorituspaikoilla.

Toivotamme niin vanhoille kuin uusille ammunna harrastajille iloisia ja innostavia hetkiä järjestäytyneen, turvallisen ja ohjatun urheilutoiminnan parissa.

Ampumaradat

Mikä on ampumarata? Lain mukaan ampumaradalla tarkoitetaan aluetta, jolla on yksi tai useampia ampumaratapaikkoja eri aseita ja ampumalajeja varten. Uuden ampumaratalain luonnoksessa ampumaradalle on annettu seuraava määritelmä: Ampumaradalla tarkoitetaan sisällä olevaa tilaa tai ulkona olevaa aluetta, joka on ampuma-aseella maaliin ampumista varten.

Arkikielessä ampumaradalla tarkoitetaan sisällä tai ulkona olevaa tilaa tai aluetta, joka on ampuma-aseella, ruuti- tai ilma-/kaasuaseella, maaliin ampumista varten.

Ampumaradan rakentaminen ja ylläpitäminen on luvanvaraista toimintaa. Ennen kuin ampumaradan rakentamine voi alkaa, on siihen haettava luvat poliisihallinnolta, ympäristönsuojeluviranomaisilta ja rakennusvalvontaviranomaisilta. Poliisihallinnolta haetaan perustamis- ja ylläpitolupa, ympäristönsuojeluviranomaiselta ympäristölupa ja rakennusvalvontaviranomaiselta rakennuslupa.

Tämä tarkoittaa sitä, että ampumaradan perustamista suunnittelevan seuran tai henkilön on haettava poliisihallinnolta lupa ampumaradan perustamiseen. Myöntäessään perustamisluvan poliisihallinto myöntää myös ylläpitoluvan.

Poliisihallinnon luvassa määritellään yksityiskohtaisesti:

- ampumapaikat
- ampumasuunnat
- vaara-alueet
- vaadittavat/tarvittavat suojaukset, tausta-, ohi- ja yliampumis-suojaus
- käytettävät/sallitut aseet ja kaliiperit
- käytettävät/sallitut luodit

Ampumaratojen rakenteet ja vaara-alueet ovat mitoitettuja ampu-maradan lupien mukaisesti, joten radoilla saa käyttää ainoastaan luvissa määriteltyjä aseita, kaliipereita ja luoteja. Muiden kuin luvassa määriteltyjen aseiden, kaliipereiden tai luotien käyttäminen voi aiheuttaa ratalaitteiden särkymisen, kimmokevaaran tai pahimmassa tapauksessa tapaturman tai ampumavahingon vaaran.

Kaikkien harrastajien on ehdottomasti noudatettava näitä viranomaisen luvassaan määrittelemiä luvan ehtoja, sillä lupaehtojen rikkominen voi johtaa radan/ratojen käyttökieltoon. Poliisihallinnon lupa on voimassa toistaiseksi, sitä ei tarvitse uusida ellei radalla ole tehty sellaisia rakennus- tai muutostoimenpiteitä, jotka poikkeavat luvassa mainituista ehdoista.

Toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista haettava suunnitellulle toiminnalle ympäristölupa. Ympäristölupa voidaan myöntää joko toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena. Määräaikaisen luvan uusimista on ryhdyttävä valmistelevaan hyvässä ajoin ennen vanhan luvan päättymistä niin, että uusi lupa voidaan myöntää ennen vanhan luvan päättymistä. Näin voidaan varmistaa toiminnan jatkuminen ilman radan/ratojen käyttökatoja.

Myös toistaiseksi voimassa olevaan lupaan on haettava lupaehtojen tarkistamista (käytännössä uusi lupahakemus) yleensä kymmenen vuoden välein. Erona määräaikaisen lupaan on se, että vanhan luvan voimassaolo jatkuu ja toimintaa voidaan jatkaa vaikka tarkistusmenettely ei olisikaan saanut lain voimaa.

Ympäristöluvalla määritellään ampumaratatoiminnasta syntyvän:

- melun määrää
- melun leviämisen estämistä
- pilaantuneen maa-aineksen määrän ja sijainnin selvittämistä

- maan ja vesien pilaantumisen estämistä
- pilaantuneen maan kunnostamista

Ympäristöluvassa määritellään/rajoitetaan myös ampumaratojen käyttöajat, joita jokaisen harrastajan on ehdottomasti noudatettava. Ympäristöluvan myöntää yleensä kunnan/kaupungin ympäristövalvonta tai ympäristölautakunta, Aluehallintovirasto on myöntävä viranomainen jos toiminnan aiheuttamat vaikutukset ulottuvat usean kunnan alueelle.

Lupaharkinnassaan viranomainen tarkastelee toimintaa kokonaisvaltaisesti ja soveltaa päätöksessään:

- Ympäristönsuojelulakia (86/2000)
- Ympäristönsuojeluasetusta (169/2000)
- Lakia kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta(64/1986)
- Kuntalakia (365/1995)
- Lakia eräistä naapuruussuhteista (26/1920)

Koska ympäristöluvan tai ympäristöluvan tarkistusmenettelyn hakeminen on monimutkainen, raskas ja aikaa vievä prosessi, on Ympäristöministeriö julkaissut Ampumaratojen Ympäristöoppaan.

Opas on tarkoitettu toiminnanharjoittajille (ampumaratojen ylläpitäjät) sekä lupa- ja valvontaviranomaisille. Ympäristölupaoppaan tarkoituksena on helpottaa ja auttaa toiminnanharjoittajaa hakemuksen tekemisessä ja tasa-arvoistaa sekä yhdenmukaistaa viranomaistoimintaa. Tavoitteena on saada aikaan sellainen hallintotapa, jossa lakia sovelletaan ja tulkintaan samalla tavalla riippumatta siitä, missä päin valtakuntaa hakija on.

Jokaisen uutta ympäristölupaa tai ympäristöluvan tarkistusmenettelyä hakevan toiminnanharjoittajan on syytä tutustua tähän Ympäristöministeriön julkaisemaan oppaaseen. Toiminnanharjoittajan voi olla hyödyllistä lisäksi käyttää hyväksi Ampumaharrastusfoorumin ympäristötyöryhmän asiantuntemusta ja –tuntijoita lupahakemusprosessissaan.

Kaikkeen ampumaradalla tapahtuvan rakentamiseen sovelletaan Maankäyttö ja rakennuslakia ja toiminnanharjoittajan on haettava kaikkiin rakentamishankkeisiinsa rakennuslupa kunnan/kaupungin rakennusvalvonnalta tai rakennuslautakunnalta.

Ampumarataa ylläpitävän toiminnanharjoittajan on järjestettävä myös jätehuolto lain edellyttämällä tavalla, vaikka sitä ei toimintaa koskevissa luvissa olisi suoraan mainittukaan.

Jätehuoltolain mukaisesti jätteet on lajiteltava, jos jätteiden keräys on järjestetty lajittelun mukaisesti.

Jätteitä kerätessä on eroteltava:

- pahvit ja paperit (taulut ja paikkanauhat)
- muovit (patruunarasioiden sisukset)
- hylsyty ja luodit
- ongelmajätteet (öljyiset puhdistusjätteet)
- sekajätteet

Ympäristöluvassa voi olla määräyksiä esimerkiksi hylsyjen ja luotien keräytystä määristä ja selvitys niiden toimittamisesta. Hylsyty ja luodit ovat toiminnanharjoittajalle myös myytäväksi soveltuvaa uusiokäyttöön menevää metallia, josta saa taloudellista hyötyä.

Ampuminen voi olla luvallista myös muualla kuin erityisesti ampumaradaksi rakennetuilla paikoilla. Maanomistaja voi haja-asutusalueella rakentaa oman ampumapaikan omistamalleen maalle ilman lupamenettelyä ja maanomistaja voi antaa luvan ampumiseen omistamallaan maalla. Vaikka tämän kaltaiset ampumapaikat eivät tarvitsekaan varsinaisia lupia, ovat turvallisuusvaatimukset ja ympäristöön kohdistuvat haitat otettava huomioon ja ampumapaikka rakennettava niin, että siitä ei ole haittaa eikä vaaraa naapurustolle tai ampumapaikan läheisyydessä liikkuville ihmisille tai eläimille.

Näiden lisäksi ampumista harrastetaan metsästysoikeuden perusteella. Tässä tapauksessa on noudatettava myös, mitä metsästyslaki ja -asetus säättävät.

Tilapäisiä ampumapaikkoja/-ratoja voidaan erityislupien perusteella rakentaa erilaisiin harjoitus- tai kilpailutapahtumiin, näyttelyihin ja messuille.

Aseet

Aseita voidaan tyypitellä aselain, käyttötarkoituksen, ponneaineen tai ammuksen perusteella.

Käyttötarkoituksia ovat mm. urheiluammunta, metsästys ja maanpuolustus. Ponneaineen perusteella luokitus tehdään ruutiaseisiin ja puristeilma- tai puristekaasutoimisiin (hiilidioksidi) aseisiin. Maanpuolustusaseet ovat lähinnä puolustusvoimien käyttämiä aseita. Tässä esityksessä käsittelemme lähinnä urheiluammuntaan käytettäviä aseita, metsästysaseita sivuamme vain pintapuolisesti käyttötarkoitusta käsiteltäessä.

Aselain mukaan ampuma-aseiden tyypit ovat:

- Haulikko
- Kivääri (luodikko)
- Pienoiskivääri
- Pistooli
- Pienoispistooli
- Revolveri
- Pienoisrevolveri
- Yhdistelmäase
- Kaasuase
- Merkinantopistooli
- Mustaruutiase
- Muu ampuma-ase

Aselain mukaan puristeilma- tai puristekaasutoimisia aseita ei luokitella ampuma-aseiksi. Tässä esityksessä käsittelemme näitäkin aseita kuin ampuma-aseita.

Ampuma-aseiden järeyden mittayksikkö on kaliiperi. Käytettäviä merkintätapoja ovat millimetriin perustuvat kaliiperimerkinnät (esim. 5,6x43) ja tuuman sadasosiin perustuvat merkinnät (esim. .222 Rem) pois lukien haulikko, jonka kaliiperin määrittely poikkeaa muista aseista, haulikon kaliiperin määrittäminen käsitellään haulikon esityksen yhteydessä.

Ampuma-aseiden toimintatavat ovat:

- kertatuli
- lippaallinen kertatuli
- itselataava kertatuli
- sarjatuli

Kertatuliaseessa jokainen laukaus on ladattava käsin erikseen patruunapesään.

Lippaallisessa kertatuliaseessa patruuna syötetään lippaasta patruunapesään.

Itselataavassa kertatuliaseessa jokaisen laukauksen jälkeen ase poistaa ruutikaasun paineella hylsyn patruunapesästä ja syöttää uuden patruunan patruunapesään ja ase on valmis seuraavaan laukaisuun. Itselataavalla aseella voidaan siis ampua useampi laukaus vain liipaisimen painalluksella tekemättä latausliikettä.

Sarjatuliaseella voidaan yhdellä liipaisimen painalluksella ampua useita laukauksia sarjana. Sarjatuliaseet ovat pääasiassa vain puolustusvoimien käytössä.

Haulikko on yleisin asetyyppi Suomessa. Haulikon pääasialliset käyttötarkoitukset ovat pienriistan metsästyksessä ja urheiluummunnassa. Haulikossa käytetään haulipanosta. Haulikon tehokas ampumamatka on noin 35 metriä, ja haulikon kantomatkavaarallinen alue on laskettavissa kaavasta 100 kertaa haulin halkaisija millimetreinä = haulien lentomatka metreinä (esimerkiksi urheiluummunnassa yleisesti käytetty haulikoko on 2,5 mm, joten haulien lentomatka on 100 m x 2,5 = 250 m). Yleisin haulikossa käytetty kaliiperi on 12. Haulikon kaliiperi kertoo kuinka monta haulikon piipun täyttävää pyöreätä kuulaa saa naulasta (n. 454 g) lyijyä.

Kivääriä käytetään pääasiassa metsästyksessä, urheiluammunnassa kivääriä käytetään 300 m:n ja 100 m:n lajeissa. Käytetyimmät kiväärikaliiperit ovat .222 kaliiperista aina .50 BMG kaliiperiin asti. Metsästyksessä pienikaliiperisia aseita käytetään lähinnä lintujen ja pienten vahinkoeläinten metsästykseseen ja suurikaliiperisia aseita suurriistan metsästykseseen. Kiväärin vaarallinen kantama eli matka, jolla luoti voi aiheuttaa vaaraa ihmisille tai eläimille on jopa yli 5 kilometriä.

Pienoiskiväärin pääasiallinen käyttötarkoitus on urheiluammunta, metsästyksessä sitä saa käyttää pienimpien riista- ja vahinkoeläinten metsästyksessä. Urheiluammunnassa pienoiskivääriä käytetään 50 m:n kiväärilajeissa ja 50 m liikkuvan maalin lajeissa. Pienoiskiväärin vaarallinen kantama on noin 1,5 kilometriä.

Pistooli on lähes yksinomaan urheiluammunta-ase, jota käytetään 25 m pistooliammunnassa, isopistooli-, practical- ja siluettilajeissa. Isopistoolikilpailussa käytettävät kaliiperit ovat .32 ja .38.

Pienoispistooli on pistoolin pienikaliiperinen (reunasytτειnen cal. .22) muunnos, jota pääasiassa käytetään 25 m pistoolilajeissa sekä 50 m lajissa (vapaapistooli).

Revolveri poikkeaa pistoolista siten, että patruunat ladataan aseeseen rullaan eikä lippaaseen kuten pistooli. Revolverin käyttötarkoitus on sama kuin pistoolin.

Pienoisrevolveri on revolverin pienikaliiperinen muunnos (reunasytτειnen cal. .22), ja käyttötarkoitus on sama kuin pienoispistoolin.

Metsästyksessä pistoolia, pienoispistoolia, revolveria tai pienoisrevolveria saa käyttää vain lopetusaseena loukkupyynnissä sekä luoppyynnissä. AseL 45 § 3 kohdan 3 mom.

Yhdistelmäase on haulikon ja kiväärin yhdistelmä, jossa on sekä hauli- että luotipiippuja samassa aseessa Yhdistelmäasetta käytetään lähes yksinomaan metsästyksessä. Yhdistelmäasetta käytettäessä on huomioitava aseiden erilaiset ominaisuudet vaara-alueen suhteen.

Kaasuase on viranomaiskäyttöön suunniteltu lamauttamisase.

Merkinantopistoolia käytetään esimerkiksi veneilyssä.

Mustaruutiase on perinnease, jota käytetään yleisimmin perinneasekilpailuissa ja historiallisissa näytöksissä. Kilpailukäytössä mustaruutiaseilla on lukuisa määrä erilaisia luokituksia.

Muu ampuma-ase on ase, joka ei kuulu mihinkään edellä esitettyyn luokitukseen. Ase voi olla esimerkiksi mittojensa osalta sellainen, joka ei täytä kyseiselle asetyypille säädettyjä mittoja (esim. reserviläiskivääri (rynnäkkökiväärin siviiliversio, jota käytetään reserviläis-toiminnassa), jonka piipun pituus ei täytä kiväärin piipun vähimmäismittaa 40 mm).

Tähän luokkaan kuuluvat myös muuksi kuin ampuma-aseeksi naimoidut aseet (esim. kynäpistooli).

Aselaki

Tässä osassa käsitellään ampuma-aselain urheiluammunnan kannalta keskeisiä säännöksiä, lähinnä kantamista, kuljettamista, säilyttämistä ja hallussapitämistä sekä hankintaa koskevilta osilta.

Aseen kantaminen on ampuma-aseiden aseiden osien ja patruunoiden käyttämistä laissa säädettyihin hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin.

Ampuma-aseiden säilyttäminen on ampuma-aseiden, aseiden osien ja patruunoiden hallintaa silloin kun niitä ei kanneta eikä kuljeteta.

Hallussapitäminen on ampuma-aseiden, aseiden osien ja patruunoiden kantamista kuljettamista ja säilyttämistä.

Ampuma-aseiden hankkiminen ja hallussapitäminen on luvanvaraista, Ampuma-aseen hankinta edellyttää aina poliisin myöntämää lupaa aseiden hankintaan.

Luvan myöntämiseen edellytykset ovat:

- luvan hakijalla on lain mukainen hyväksyttävä käyttötarkoitus aseiden hankinnalle
- Ase täyttää lain aseelle asettamat edellytykset
- hakija täyttää hankkimisluvan saajalle asetetut edellytykset

Hyväksyttävät käyttötarkoitukset aseiden hankinnalle ovat:

- metsästys
- ampumaurheilu ja -harrastus
- työ, jossa ase on välttämätön
- näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys
- museossa tai kokoelmassa pitäminen
- muistoesineenä säilyttäminen
- merkinanto
- 15 vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön ampuma-aseiden säilyttäminen ja kuljettaminen (ns. huoltajan lupa)

Hankittavalle aseelle säädetyt edellytykset:

- ase ei saa olla ilmoitettuun käyttötarkoitukseen tarpeettoman tulivoimainen tai tehokas, arvio tehdään pääasiassa lipaskapasiteetin ja kaliiperin perusteella
- aseiden tulee soveltua ilmoitettuun käyttötarkoitukseen hyvin.

Aseluvan hakijalle asetetut vaatimukset:

- hakijan tulee olla 18 vuotta täyttänyt
- hakijaa on pidettävä terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita
- velvollisuus esittää sotilaspassi tai vastaava
- vain vakavat fyysiset vammat voivat olla esteenä luvan saamiselle (näkökyky, kyky hallita raajojensa toimintaa)

Luvan saannin esteitä ovat ainakin:

- rikokset, joihin tekijä on mahdollisesti syyllistynyt
- alkoholin tai muun huumaavan aineen väärinkäyttö
- väkivaltaisuus
- muu vaarallinen tai epäsosiaalinen käyttäytyminen

Hallussapitolupa myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassaolevana, määräaikaisuus edellyttää erityisiä syitä:

- työperusteinen lupa
- huoltajan lupa

Hankkimislupa, hallussapitolupa ja rinnakkaislupa oikeuttava hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi luvan mukaisessa aseessa tai aseessa, jonka lainaamiseen luvan haltija on oikeutettu.

Aseen hallussapitoon voidaan myöntää rinnakkaislupa hallussapitoluvan haltijan suostumuksella. Rinnakkaislupa voidaan myöntää luonnollisen henkilön tai yhteisön omistamaan aseeseen, rinnakkaislupaa ei voida myöntää yhteisölle. Rinnakkaisluvan myöntämisen edellytykset ovat samat kuin hallussapitoluvan paitsi henkilökohtaisen soveltuvuuden osalta.

Rinnakkaislupa voidaan myöntää, toisin kuin hallussapitolupa, metsästys- ja ampumaurheiluperusteella jo 15 vuotta täyttäneelle muuhun kuin käsi- tai mustaruutiaseeseen.

Rinnakkaislupa on aina määräaikainen ja on voimassa enintään 10 vuotta, käsiaseelle myönnettävä rinnakkaislupa enintään 5 vuotta. Rinnakkaislupa on voimassa kuitenkin enintään pääluvan voimassaoloajan.

Käsiaseen hankintaan liittyvät erityispiirteet: hakijan on oltava 20 vuotta täyttänyt, koskee kaikkia ja kaikilla perusteilla haettuja lupia. Edellytykset luvan saannille:

- henkilö esittää luotettavan selvityksen harrastuksestaan, johon asetta käytetään
- yhdistyksen ampuma-asekouluttajan todistus vähintään kaksi vuotta kestäneestä aktiivisesta ampumaurheiluharrastuksesta
- ampumaharrastuksen tulee käsittää sellaisen lajin aktiivista

harrastusta, jossa järjestetään kilpailuja, kilpailuihin osallistuminen ei ole luvan saamisen edellytys.

- harrastuksen jatkuminen osoittamisen vaatimus koskee niitä lupia, jotka on myönnetty toistaiseksi voimassa olevina käsiaseille metsästys, ampumaurheilu tai -harrastus tai näytös perusteilla, ja se osoitetaan ampuma-asekouluttajan todistuksella (ampumaurheilu) tai riistanhoitoyhdistyksen todistuksella (metsästys)
- harrastuksen jatkuminen on ositettava viiden vuoden välein. vaatimus harrastuksen jatkumisesta koskee niitä käsiaseille myönnettyjen hallussapitolupien haltijoita, joiden hallussapitolupien hakemukset ovat tulleet vireille 13.6.2011 tai sen jälkeen tai, jotka hakevat uutta hallussapitolupaa ennen määräaikaisen hallussapitoluvan päättymistä, jos se päättyy 13.6.2013 tai sen jälkeen.

Rinnakkaislupa käsiaseeseen samoin edellytyksin kuin hallussapitolupa, poikkeuksen muodostaa 18 vaan ei 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka hakee lupaa vain ampumaurheilua varten ja kuuluu SAL:n tai muun vastaavan tason maajoukkue- tai valmennusryhmiin.

Ampuma-aseiden säilyttäminen

Lain perussäännöksen mukaan ampuma-aseen, aseiden osan tai patruunoiden haltija on velvollinen pitämään ampuma-aseesta, aseiden osasta tai patruunoista sellaista huolta, ettei varaa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole.

Yleissäännös vaatii lisäksi, että ampuma-asetta tulee säilyttää lukitussa paikassa tai muutoin lukittuna tai siten, että ampuma-aseeseen kuuluvaa aseiden toiminnan kannalta välttämätöntä osaa säilytetään erillään (tällaisia osia ovat aseiden runko, piippu, piipusta erillinen patruunapesä sulkulaite ja sulkulaitteen runko sekä sulkekappale). Osat on säilytettävä siten erillään, ettei ulkopuolinen henkilö "kohtuullisella vaivalla" niitä havaitse. Lukittua paikkaa ei laissa määritellä tarkemmin, eikä sillä ole rakennevaatimuksia. Ampuma-asetta/-aseita voidaan lain mukaan säilyttää lukitussa kaapissa, rajoitetussa tilassa tai kiinnitettynä lukolla kiinteään rakenteeseen. Lukittu asunto ei lain mukaan ole lukittu paikka.

Yleissäännössä olevan tiukennuksen mukaan asetta ja aseiden osia ei näinkään saa säilyttää paikassa, josta ne ovat helposti anastettavissa. Tiukennuksen tarkoituksena on estää aseiden säilyttäminen kesäasunnoilla, kellari ja vinttiloissa, ajoneuvojen tavaratiloissa ja muissa tiloissa, joissa niiden anastaminen olisi turvarakenteista huolimatta vaivatonta.

Erityissäännöksen mukaan aseita on säilytettävä sisäasiain ministeriön asetuksen mukaisessa turvakaapissa, jos säilytettävänä on yli viisi pistoolia, revolveria (ei koske pienoispistoolia eikä pienoisrevolveria), itselataavalla kertatulella toimivaa kivääriä tai säilytettävänä on luokkaan muu ampuma-ase kuuluvia aseita.

Turvakaappivaatimus täyttyy aina jos säilytettävänä on yksikin erittäin vaarallinen ampuma-ase (ERVA). Tällaisia ERVA aseita ovat:

- sarjatuliaseet
- muuksi esineeksi kuin ampuma-aseeksi naamioidut aseet
- sinko, kranaatinheitin, takkaladattava tykki ja vastaava ohjus- ja raketinheitinjärjestelmät

Ampuma-aseen kantaminen ja kuljettaminen

Ampuma-asetta saa yleisellä paikalla sekä tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy, kuljettaa vain lataamattomana ja suojuksessa sekä kantaa ja kuljettaa vain silloin kun siihen on hyväksyttävä syy.

Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ampuma-asetta saa kuljettaa vain lataamattomana suojuksessa tai sijoitettuna suojattuun tilaan sekä kantaa ja kuljettaa vain kun siihen on hyväksyttävä syy.

Ampuma-aseen luovuttaminen ja lainaaminen

Ampuma-asetta, aseiden osaa tai patruunoita ei saa luovuttaa toiselle, poislukien viranomaiset, joille asian käsittely kuuluu.

Ampuma-aseen, aseiden osan tai patruunoita saa luovuttaa:

- pysyvästi vain sille, jolla on oikeus samanlaisen aseiden hankkimiseen
- kuljetettavaksi vain sille, jolla on oikeus aseiden kuljettamiseen
- säilytettäväksi vain sille, jolla on oikeus vastaavan aseiden säilyttämiseen

Ampuma-aseen saa lainata toiselle seuraavasti:

- haulikon vain sille, jolla on oikeus haulikon kiväärin tai yhdistelmäaseen hallussapitoon
- kiväärin vain sille, jolla on oikeus kiväärin tai yhdistelmäaseen hallussapitoon
- pienoiskiväärin tai mustaruutiaseen vain sille, jolla on oikeus
 - + haulikon
 - + kiväärin
 - + pienoiskiväärin
 - + pistoolin
 - + revolverin
 - + yhdistelmäaseen tai
 - + mustaruutiaseen hallussapitoon
- pistoolin tai revolverin vain sille jolla on oikeus pistoolin tai revolverin hallussapitoon
- pienoispistoolin tai pienoisrevolverin vain sille, jolla on oikeus pistoolin, revolverin, pienoispistoolin tai pienoisrevolverin hallussapitoon
- kaasuaseen vai sille, jolla on oikeus kaasuaseen hallussapitoon
- merkinantopistoolin vain sille, jolla on oikeus merkinantopistoolin hallussapitoon
- taskuaseen vain sille, jolla on oikeus taskuaseen hallussapitoon. (Taskuase on ase, joka mahtuu tietynkokoiseen suorakulmaiseen laatikkoon. Laatikon sisämitta: revolveri ja pienoisrevolveri 140 x 190 mm, pistooli ja pienoispistooli 130 x 180 mm)

Sille, jolle ampuma-ase lainataan, saadaan samalla luovuttaa myös tarpeellinen määrä aseessa käytettäväksi soveltuvia patruunoita, ei kuitenkaan ERVA-patruunoita (erityisen vaarallisia patruunoita).

Ampuma-aseen valvottu käyttö

Henkilö, joka on täyttänyt 18 vuotta ja, jolla on oikeus ampuma-aseen hallussapitoon, saa antaa ampuma-aseen välittömässä valvonnassaan käytettäväksi, jos hän kykenee tehokkaasti valvomaan ja ohjaamaan aseiden käyttäjää siten, ettei aseiden käytämisestä aiheudu vaaraa.

Ampumaharrastuksen ympäristövaikutukset

Ympäristön kannalta ampumatoiminta on haitallista, koska se tuottaa ampumarata-alueelle ja lähiympäristöön melua sekä maaperään raskasmetalleja.

Raskasmetalleja kertyy ruutijäämistä, luodeista ja hauleista. Näistä lähteistä kertyy maaperään ja kulkeutuu sieltä mahdollisesti vesistöön merkittävimmin lyijyä, antimonia ja kuparia sekä vähäisiä määriä ainakin sinkkiä ja arseenia. Kaikki nämä raskasmetallit ovat terveyden kannalta haitallisia jopa vaarallisia. Tämän vuoksi toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä tarvittaviin ja riittävän tehokkaisiin toimenpiteisiin ympäristöhaittojen vähentämiseksi ja terveystarkkuuksien alentamiseksi.

Ympäristölainsäädäntö kieltää maaperän ja pohjaveden pilaamisen ja asettaa rajat melun voimakkuudelle. Lain mukaan maahan ei saa jättää eikä päästää jätettä eikä muutenkaan ainetta siten, että seu-

rauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, joka voi aiheuttaa:

- vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
- viihtyisyyden melkoista vähentymistä
- muuhun niihin verrattavan yleisen tai yksityisen edun loukkauksen

Ympäristölainsäädännön lisäksi myös laki eräistä naapurisuhteista kieltää kiinteistön sellaisen käytön josta naapurille tai lähellä asuvalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista:

- noesta, liasta, pölystä
- hajusta, kosteudesta
- melusta, tärinästä
- säteilystä, valosta, lämmöstä tai
- muista vastaavista vaikutuksista

Ampumisesta syntyy myös meluhaittaa, mutta mitä melu oikein on: Meluna koetaan epämiellyttävä tai häiritsevä ääni, joka saa aikaan jonkin fyysisen tai psyykkisen reaktion. Melun kokemiseen vaikuttaa sekä äänen huipputaso voimakkuus että meluallisuuden kokonaismäärä/aika. Melu koetaan kiusalliseksi silloin kun se estää ihmisen mukavuuden tunteen (yksilöllinen ominaisuus).

Asenteen vaikutus kiusallisuuteen voi olla jopa 60 %.

Ampumisesta syntyvä melu on impulssi- eli iskumelua, jonka huippuarvot ovat haulikolla ja kiväärillä ammuttaessa yli 150 dB ja vakiopistoolilla ammuttaessa lähes 150 desibeliä, ampujan korvan kohdalla mitattuna. Ampumapaikalla vaikuttavan lähtöpamauksen huippuarvon lisäksi melu leviää voimakkaana myös ympäristöön.

Melun terveydellisenä riskirajana pidetään 140 dB:n äänenvoimakkuutta, joka voi aiheuttaa välittömän kuulovaurion. Terveystieteellisten haittojen ja viihtyisyyden vähenemisen estämiseksi meluntorjunta ja melun leviämisen estäminen nousevat erittäin tärkeiksi tekijöiksi ampumarataympäristön toiminnassa ja kehittämisessä.

Melun torjuntaa ja melun leviämisen estämistä voidaan aikaansaada:

- käyttämällä pienempikaliiperisia aseita, jos se toiminnallisesti tai kilpailusääntöjen mukaan on mahdollista

- valitsemalla ampumasuunta niin, että melulle arkoja alueita ole lähellä ampumasuunnassa, mahdollista vain uusien ratojen osalta. Vanhoilla radoilla edellyttää yleensä sekä poliisihallinnon että ympäristölupien uusimista.
- melun leviämistä voidaan rajoittaa rakenteellisilla ratkaisuilla ja jonkin verran myös käyttämällä äänenvaimentimia
- melulle altistumista voidaan vähentää käyttämällä riittävän tehokkaita kuulosuojaimia ja rakentamalla suojaseinämiä.

Valtioneuvosto on antanut suositusarvoja melun enimmäismäärälle. Suositusarvojen tarkoituksena on suojata ampumaradan lähiympäristön asutusta joutumasta kärsimään kohtuuttomasta mukavuus- ja/tai terveyshaitasta. Valtioneuvoston päätöksen mukaiset ohjeet ovat:

• asuntoalueet (vakituiset asunnot)	65 dB
• loma-asuntoalueet (vapaa-ajan kiinteistöt)	60 dB
• virkistysalueet	60 dB

Toiminnanharjoittajan tulee rakenteellisilla tai muilla ratkaisuilla huolehtia siitä, että näitä ohjeita ei ylitetä, sillä niiden ylittäminen on käytännössä muodostunut ympäristöluvan myöntämisen esteeksi.

Ympäristöhaittojen lisäksi toiminnanharjoittajan on huolehdittava ampumaradalla syntyvän jätteen keräämisestä. Ammunnasta syntyviä roskia ja jätteitä ovat:

- luodeista ja hauleista lyijyä, kuparia, antimonia ja muita raskasmetalleja
- hylsyistä messinkiä ja muovia
- kiekkoista kalkkikiveä, pikikiekkoista myös PAH – yhdisteitä (polysyklisiä aromaattisia hiilivetyjä)
- patruunarasioista ja käytetyistä tauluista pahvia ja muovia
- haulikupeista (välitulppa) muovia
- paikkaustarroista paperia
- aseiden puhdistusjätteitä (öljyiset rätit)
- ampuijen eväsjätteitä ja tupakantumpeja
- palamatonta ruutijäämää (on myös paloturvallisuusriski)

Ympäristöriskien vähentämiseksi ja toimintaympäristön viihtyvyyden parantamiseksi toimi kurinalaisesti, tiedosta ammunnan ympäristövaikutukset ja riskit sekä noudata ratakohtaisia ohjeita ja määräyksiä.

- ammu vain sallittuina aikoina sekä sallituilla aseilla ja kaliipereilla
- suojaa kuulosi ja huolehdi, että muutkin tekevät niin
- paikkaa taulut, uusia käytämme vain kilpailuissa
- siivoa ampumapaikkasi aina suorituksesi jälkeen
 - + kerää hylsytyt ohjeiden mukaisesti
 - + lajittele roskat niille kuuluviin paikkoihin
 - + muista, että öljyiset puhdistusjätteet ja liuottimet ovat ongelmajätettä
- lataa hylsytyt uudelleen, mikäli mahdollista
- hävitä laukeamattomat patruunat turvallisesti
- huolehdi alueen siisteydestä

Toimivan, tarkoituksenmukaisen ja viihdyttävän toimintaympäristön varmistamiseksi jokaisen harrastajan velvollisuuksiin kuuluu osallistuminen ratatalkoisiin. Viime kädessä kaiken toiminnan onnistuminen on jokaisesta harrastajasta itsestä kiinni, jokainen on oman lajinsa mannekiini.

Ampujan terveysriskit

Ampuessaan jokainen harrastaja altistuu erilaisille sekä tapaturman että sairastumisen aiheuttaville terveysriskeille. Näitä riskiryhmiä ovat:

- meluvamma
- silmävamma
- lyijyaltistus
- toiminnallisen ammunnan puutteelliset asennot
- vahingonlaukaus
- sormivammat ja olkapäävammat

Akuutti meluvamma (äkillinen) on kuulon äkillinen heikentyminen ja korvien soiminen, jonka aiheuttaa yksittäinen impulssi tai lyhytkestoinen voimakas melu. Työsuojelun paraneminen ja kuulon suojaaminen ovat vähentäneet työperäisten kuuluvammojen määrää, ongelmaksi on muodostunut vapaa-ajan ja harrastusten voimakas melu. Vapaa-ajan merkittäviä melulähteitä ovat erilaiset harrastukset ja kodin toiminnot:

- ammunta ja metsästys
- moottoriurheilu
- musiikki
- moottorikelkkailu
- ruohonleikkurin käyttö

Meluvamman aiheuttajat ovat eri ikäryhmissä erilaisia, teini-ikäisillä valtaosa akuuteista meluvammoista syntyy rock konserteissa, diskoissa tai MP3 soittimen kuuntelusta. keski-ikäisillä tai vanhemmilla tyypillisiä meluvamman aiheuttajia ovat erilaiset harrastukset:

- ammunta:
 - + haulikko (cal 12) 150 ... 156 dB
 - + kivääri (cal .308) 154 ... 165 dB
- moottorikelkkailu ja ruohonleikkuri 110 ... 135 dB

Suljettu tila, lyhyt piippu, suujarru ja suuri kaliiperi lisäävät ampujaan kohdistuvaa melutasoa, ja meluvaurio on suurempi siinä korvassa, joka on ammuttaessa aseeseen piippuun päin.

Tärykalvon repeämiskynnys on 165 dB. Näin voimakas ääniaalto aiheuttaa sisäkorvassa:

- kuulohermopäätteiden vaurioitumisen
- sisäkorvan verenkierron vaikeutumisen ja sitä seuraavan hermosolujen hapenpuutteen
- simpukan kalvojen repeämisen

Korvien soiminen on ensimmäinen hälytysmerkki sisäkorvan tietokyvyn ylittämisestä, korvien soimista seuraavat kuulon heikkenemä ja korvien tukkoisuus ja lukkoisuus, kuulon heikkeneminen, korvakipu, huimaus, äänen säröytyminen ja kuulon häiritsevä herkkyys. Suuressa osassa meluvammoja oireet häviävät muutamassa päivässä, vakavampi kuulon heikkenemä voi korjaantua osittain kolmen viikon aikana meluvammasta, mutta se johtaa pysyvään kuulon heikkenemään ja korvien pitkäaikaiseen soimiseen (tinnitus). Pitkittyessään tinnitus, vaikka siihen ei liittyisikään merkittävää kuulon heikkenemistä, heikentää elämän laatua.

Meluvamman hoitomahdollisuudet ovat hyvin rajalliset, koska osa aistinsoluista tuhoutuu heti, eikä niiden toimintakyvyn palauttamiseksi ole mitään tehtävissä. Osa vaurioituu vähemmän ja niillä on mahdollisuus toipua. Meluvamman hoidon tavoitteena on luoda

edellytykset aistinsolujen toipumiselle, mutta minkään lääketieteellisen hoitomuodon tehosta ole luotettavaa näyttöä.

Korvaan luonnon rakentamat suojausmekanismit eivät riitä suojaamaan sisäkorvan herkkiä kuulosoluja liian suurien meluarvojen aiheuttamilta vahingoilta, vaan ne saattavat tuhoutua ja aiheuttaa pysyvän kuulovaurion. Äkillisen kuulovaurion riskiraja on 140 db. Koska meluvamman hoitomahdollisuudet ovat rajalliset, on keskeisintä melun välttäminen ja tehokas suojautuminen siltä käyttämällä ulkoisia suojaimia. Kuulosuojaimia on syytä käyttää jos ympäristön melutaso ylittää

85 dB, tämän tason tunnistaa siitä, että joudut korottamaan ääntäsi normaalissa keskustelussa. Ammunnassa kuulosuojaimien käyttö on välttämätöntä ja suojaustehon/vaimennuksen on oltava vähintään 20 dB korkeissa ja keskikorkeissa taajuuksissa.

Markkinoilla on runsaasti erilaisia kuulosuojaimia:

- vaahtomuovisia ja muovisia tulppasuojaimia (korvatulppia)
- henkilökohtaisesti ampujan korvaan muovattuja/valettuja kuulosuojaimia
- kuppikuulosuojaimia

Tulppasuojaimien (korvatulpat) suojausteho on hyvin sovitettuna 15 dB korkeilla ja 10 dB matalilla taajuuksilla, kupusuojaimen suojaavat korkeilla taajuuksilla jonkin verran paremmin 20 – 25 dB. Parhaan suojan kuulolleen saa käyttämällä tuplasuojausta eli käyttämällä sekä tulppasuojaimia että kupusuojaimia tällä saadaan suojaustehoa lisää 5 – 10 dB.

Silmävammoja ampumaurheilussa ja -harrastuksessa voi syntyä kiekon sirpaleista aseesta taaksepäin suuntautuvasta paineesta ja sirpaleista sekä aseräjähdyksissä.

Haulikkoammunnassa (skeet) ampuja ampuu myös lähes kohti tulevaa kiekkoa ja osuessaan siihen kiekon sirpaleet voivat tulla ampujan päälle ja aiheuttaa silmävamman ellei silmiä ole tehokkaasti suojattu.

Täysin kunnossakin olevasta aseesta vuotaa ammuttaessa kuumaa aseöljyä, ruutikaasuja, messingin ja kuparin siruja, lisäksi luodit voivat kimmota maalista tai taustasta.

Viallinen ampumatarvike, yli- tai alilataus, samoin kuin piipputukos, voi aiheuttaa aseräjähdyksen, Ehkä yleisimmin esiintyvä piipputukos syntyy siitä kun ampuja lataa itse patruunoita ja ”unohtaa” patruunasta ruudin pois. Yli- ja alilataustilannekin on yleisimmin ampujan itse aiheuttama, joko osaamattomuuttaan tai sitten ryhtymällä ”kokeilemaan” erilaisia latauksia.

Silmät on syytä suojata aina ampumaradalla ollessaan riittävän tehokkailla suojalaseilla. Nykypäivänä suojalaseja saa myös omien silmien näöntarkkuuden edellyttämällä vahvuuksilla. Polykarbonaattilinssit haurastuvat ajan myötä UV-säteilyn vaikutuksesta, joten ulkona ampuvien on syytä vaihtaa suojalasit kolmen vuoden välein.

Miettiessään silmien ja kuulon suojaamista ampujan pitää muistaa, että näkö voi mennä kertalaakista, samoin kuulo voi mennä kertalaakista ja kumpaakaan ei pystytä palauttamaan. Aloittelevan ampujan ensimmäisiä hankintoja ovat suojalasit ja kunnolliset kupukuulosuojaimet.

Tapaturman tai sairauskohtauksen sattuessa jokaisen radalla olevan pitää alkaa auttamaan ja hankkimaan apua paikalle, joten kaikkien on syytä tietää ampumaradan osoite ja kyettävä antamaan pelastuspalvelulle ajo-ohjeet oikeaan paikkaan.

Ampumaradalla tulee olla ensiaputarvikkeita pienten haavojen ja nirhaumien hoitoa sekä pienempiä tapaturmia varten.

Ampumaratasäännöt ja ratakäyttäytyminen

Rata- ja käyttäytymissääntöjen noudattamisvelvollisuus alkaa jo ampumaradalle tullessa, ajoneuvot on pysäköitävä siihen osoitetuille paikoille, ja huolehdittava siitä, että pelastuspalvelu pääsee tarvittaessa esteettä paikalle.

Ampumaradalla on aina noudatettava ratakohtaisia määräyksiä ja toimintaohjeita, jotka pitää olla kaikille helposti nähtävissä. Mennesään ensimmäistä kertaa oudolla radalla ampujan on syytä tutustua näihin sääntöihin. Aina on selvitettävä ampumaradan osoite, että voi tarvittaessa kutsua apua ja opastaa apu oikeaan paikkaan.

Ampumaradalla tulee aina olla ammunnanjohtaja. Mikäli radalla on samanaikaisesti useampi kuin yksi henkilö harjoittelemassa/kilpailemassa, eikä tapahtumalle ole määrätty etukäteen johtajaa, on joku paikalla olevista valittava toimimaan ammunnanjohtajana. Ammunnanjohtaja huolehtii siitä, että toiminta radalla tapahtuu turvallisesti ja noudattaen radalle laadittuja sääntöjä. Toiminnan tulee noudattaa soveltuvin osin kilpailusäännöissä olevia ampuma- ja ratasääntöjä.

Ennen ammunnan aloittamista on laitettava näkyville tarvittavat varoituskyltit ja liput tai varoitusvalot, sekä tarkistettava/varmistuttava siitä, ettei ketään ihmisiä ole asiaan kuulumattomissa paikoissa.

Radalla tulee liikkua vain luvallisilla ja turvallisilla alueilla, huolehditaan näön ja kuulon suojaamisesta, tarvittaessa kehoitetaan ja opastetaan muitakin ampujia suojavälineiden käyttöön.

Ammutaan vain radalle sallituilla aseilla ja kaliipereilla. Ammutaan ainoastaan asianmukaisiin tauluihin, jotka on kiinnitetty asianmukaisiin taululaitteisiin.

Ammunnan alkaessa toimitaan ainoastaan ammunnanjohtajan ohjeiden mukaisesti. Aseita saa käsitellä ainoastaan ammunnanjohtajan luvalla tai sitä varten määritellyllä käsittelyalueella. Esillä olevan aseennäytteen pitää osoittaa aina taululinjaan päin. Ennen ammuntaa ja ammunnan jälkeen ase on pöydällä lataamattomana ja lukko avattuna, huomionauha tai viiri asennettuna.

Jokainen on velvollinen keskeyttämään ammunnan ja huutamaan SEIS tai TULI SEIS kun havaitsee turvallisuutta vaarantavan tekijän tai tilanteen:

- jokaisen on keskeytettävä ampuminen jos joku huutaa SEIS tai TULI SEIS
- joku tekee vaarantavan virheen
- vaara-alueella näkyy sinne kuulumaatonta liikettä
- ihminen, ajoneuvo, alus tai ilma-alus havaitaan vaara-alueella
- viestiyhteys miehitettyyn näyttösuojaan katkeaa
- syttyy laajeneva kulo

Huomioi aina muut radalla olevat, ole ystävällinen ja kohtelias muille radan käyttäjille.

Muista turvallinen aseennäytteen käsittely:

- piippukontrolli (aseennäytteen piippu aina turvalliseen suuntaan)
- sormikontrolli (sormi liipaisimelle vasta kun ole valmis laukaamaan)
- nollatoleranssi (aseet ja päihteenä eivät sovi yhteen)

Valokuvaaminen ampumaradalla on sallittu ainoastaan sille sovittuna aikana.

Ammunnan jälkeen rata-alue siivotaan; vähintään sellaiselle tasolle, jossa se oli radalle tultaessa.

Ammunnasta kertovat liput, kyltit ja valot kerätään pois.

Vaaratilanteet ja niiden tunnistaminen

Suojaa kuulosi heti tultuasi rata-alueelle, yleisimmin vahinko tapahtuu ampumapaikalle tai katokseen tultaessa ammunnan ollessa käynnissä, eikä kuuloa ole vielä suojattu. Käytä riittävästi vaimentavia kupukuulosuojaimia tai tuplasuojausta (sekä tulppasuojainta että kupukuulosuojainta samanaikaisesti). Kupukuulosuojaimet voivat olla myös ns. aktiivisuojaimia, jotka leikkaavat kovat äänet pois ja vahvistavat heikkoja ääniä, näin voit kuulla ratatoimitsijoiden ja ammunnanjohtajan ohjeet ja komennot. Varmista, että kaikki ovat suojanneet kuulonsa ennen ammunnan aloittamista.

Tulessasi ampumaradalle, ota ase kuljetuslaukusta vasta ampumapaikalla. Ensimmäiseksi aseesi ottamisen jälkeen avaa aseesi lukko ja tarkista, että ase on tyhjä, laita huomio-/turvanauha tai -viiri/-lippu paikoilleen. Ilma-aseissa huomionauhan tulee näkyä selvästi piipun molemmista päistä, ruutiaseissa turvalippu tai viiri laitetaan avattuun patruunapesään niin, että se on helposti kauempeäkkin nähtävissä.

Asekäsittely alkaa siitä, että varmistutaan aseesi kunnosta, kokeillaan aseesi osien toimivuus tyhjällä aseella (käytä ”klikkipatruunaa”). Tarkasta myös patruunat, varmista, että sinulla on oikeat juuri tähän

aseeseen sopivat patruunat käytettävissäsi. Älä koskaan käytä löydettyjä patruunoita, älä myöskään käytä muiden itse lataamia patruunoita. Älä lataa itse patruunoita, ellet ole saanut siihen riittävää koulutusta.

Jos ase on sinulle tuntematon, opettele käsittelemään sitä. Pura ja kokoa ase useita kertoja niin, että voit varmasti tuntea aseenn toiminnan, kokeile vielä aseenn osien toimivuus tyhjällä aseella (käytä myös tässä ”klikkipatruunaa”). Varmista, että osaat käyttää asettasi, lipastaminen, lippaan vaihto, lataaminen, virittäminen ja varmistaminen.

Liikkuessasi rata-alueella käytä vain turvallisia alueita ja kullekin radalle määriteltyjä kulkureittejä, älä oikaise tai koukkaa toisten ratojen kautta.

Kimmokevaaran vuoksi ammu vain taululinjassa oleviin taululaitteissa oleviin asianmukaisiin tauluihin, älä taululaitteisiin, äläkä taululinjan edessä olevaan suojapenkkaan. Käytä vain sellaisia tauluja, jotka sopivat radan laitteisiin. Ammu vain omalla kohdallasi olevaan/oleviin tauluun/tauluihin, älä ammu viistosti kohteeseen.

Aseenn ylimääräinen ”heiluttelu” tai piipun suuntaaminen ihmisiin tai sormi liipaisimella voivat aiheuttaa vakavan vaaratilanteen, jos nämä tehdään kaikki samanaikaisesti vahinkoriski vain kasvaa. Käsittele asetta aina niin kuin se olisi ladattu. Laita sormi liipaisimelle vasta kun olet valmis laukaistamaan = sormikontrolli

Pukeudu asiallisesti ja riittävän peittävästi niin ettei esimerkiksi pistoolin kuuma hylsy lennä naapurin ampumapaikalta puseron/paidan sisään tai hyönteinen paljaalla iholla aiheuta ”pakkoliikkeitä”. Pidä aseenn piippu aina suunnattuna turvalliseen (tauluille tai maalialueelle) suuntaan = piippukontrolli.

Jos ase ei laukea vaikka olet laukaissut, pidä ase edelleen suunnattuna ampumasuuntaan ja odota vähintään 10 sekuntia (hidas syttyminen) sen jälkeen laske ase osoittamaan vinosti alaspäin ja nosta toinen kätesi ylös sekä ilmoita ammunnanjohtajalle häiriön. Ammunnanjohtajan luvalla voit alkaa purkaa häiriötä. Anna toimimattomat patruunat ammunnanjohtajalle tai laita ne radalla sitä varten olevaan keräyspaikkaan asianmukaisesti hävitettäväksi.

Jos aseenn piipussa on este, esimerkiksi ammuttu luoti ei ole tullut piipusta ulos, sitä voi yrittää poistaa esimerkiksi puhdistuspuikolla tai muulla vastaavalla välineellä. Jos estettä ei saada mukana ole-

villa välineillä poistettua, on viisainta antaa asiantuntijan tehtäväksi esteen poistaminen, älä missään tapauksessa yritä saada estettä pois piipusta ampumalla toisella patruunalla, ei edes ilman luotia olevalla patruunalla, se on hengenvaarallista.

Jos ase jumiutuu, tarkista ase kunto. Ellet ole varma omasta osaamisestasi, kysy neuvoa kokeneemmilta ampujilta tai tarkistuta ase asese päällä.

Jos ase ampuu sarjatulta, keskeytä ammunta ja ammunnanjohtajan luvan saatuasi pistä ase laukkuun ja vie se asese päälle tarkastettavaksi (tämä on mahdollinen vika itselataavissa kertatuliaseissa).

Ammuttaessa näkyvyys tauluille/maali alueelle on oltava esteetön.

Huomioi alueella liikkuvat ihmiset ja eläimet, ajoneuvot, alukset/ ilma-alukset.

Älä ammu ellet tunnista maalia (tämä on erityisen tärkeää metsästyksessä).

Jos haulikkoradalla kiekonheitin tyhjenee, älä koske siihen ellet ole saanut opastusta sen täyttämiseksi.

Huolehdi siitä, että ampumasi luoti osuu luotiloukkuun tai taustapenkkaan, sillä ammuttaessa suojavallin yli vaarallinen matka voi kaliiperista riippuen olla jopa yli viisi kilometriä. Metsästyksessä ampumasuunnan taustan varmistaminen on erityisen tärkeää, sillä ohi ampumistilanteessa luoti voi mennä sellaiseen suuntaan, missä on tie, asutusta, kotieläimiä tai esimerkiksi marjastajia.

Lopuksi

Ampuma-aseilla ja ampumaharrastuksella on pitkät perinteet suomalaisessa yhteiskunnassa. Varhaisempina aikoina ampuma-aseita hankittiin lähinnä metsästystarkoituksiin helpottamaan riistan pyyntiä perheiden ruokatalouden täydentäjänä. Viimeisen sadan vuoden aikana ampuma-aseiden käyttöalue on laajentunut metsästyksen lisäksi maanpuolustuksellisiin ja urheilullisiin harrastuksiin. Urheiluammuntaa on Suomessa harrastettu järjestäytyneesti jo vuodesta 1865 lähtien ja ampumaurheilun kansallinen kattojärjestö, nykyiseltä nimeltään Suomen Ampumaurheiluliitto ry, perustettiin 1919.

Ampumaharrastusta on Suomessa arvostettu ja sen myötä olemme saaneet kokea onnistumisia ja menestystä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Aivan viime vuosina tämä perinteikäs harrastusmuoto on saanut ikävää ja sen omasta toiminnasta johtumatonta kritiikkiä. Kritiikin syntymissyy on ollut ampuma-aseiden epäasiallisissa käyttötilanteissa, jotka ovat kärjistyneet lainsäädännön tiukentuneeseen linjaukseen ampuma-aseiden hankkimisessa ja niiden käyttötarkoituksen osoittamisvaatimuksissa.

Tämän oppaan kirjoittamisen perustarkoituksena on ollut ohjata harrastajien toimintaa siten, että se täyttää lainsäätäjän harrastusmuodollemme asettamat vaatimukset. Samalla tämän oppaan tarkoituksena on osoittaa harrastajille hyväksyttävän ja asiallisen käytäytymisen ja aseiden käytön rajat niin, että harrastaminen ja sen vaatima aseiden hankkiminen on mahdollista myös tulevaisuudessa. Toisaalta tämän oppaan tarkoituksena on osoittaa viranomaisille ja lainsäätäjille toimintamme luonne ohjattuna, valvottuna tiukkoihin sääntöihin perustuvana ja tinkimättömään turvallisuuteen perustuvana harrastuksena niin metsästyksessä, maanpuolustuksellisissa kuin urheilullisissa muodoissa tapahtuvana toimintana ja menestyvänä urheilulajina.

Tämän oppaan kirjoittamiselle asetetut tavoitteet voimme saavuttaa jos me kukin kohdaltamme sisäistämme nämä pelisäännöt ja toimimme niiden hengen mukaisesti.

Toivotamme kaikille lukijoille iloisia, mielihyvää ja onnistumisen elämyksiä tuottavia hetkiä tämän upean ja perinteikkään harrastuksen parissa.

Lisätietoa ammunnasta, Ampumaharrastusfoorumista tai sen jäsenjärjestöjen toiminnasta löytyy kätevästi sisäkansien QR-koodeilla.

Rainer Hirvonen, Timo Rautio

Muistiinpanoja
